

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La
Abonament lunar

pentru Iunie st. v.

— cu prețurile din capul foi —
invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 2 Iunie st. v.

(S) Preste puține zile se vor întruni la Sibiu alegătorii dietali din toate comunele locuite de Sași, spre a revisui programele partidului național și spre a se consulta asupra mijloacelor și căilor ce ar putea duce la reînălțarea poporului săsesc.

Din convocarea frunțașilor poporului săsesc, pe care am publicat-o și noi la timpul său, dar mai ales din articolul premergător al organelor partidului popular săsesc, care a ieșit la iveală, că concetățenii nostri sași vor să desvolteze de aci înainte cu plan și cu sistem o muncă mai intensivă pe terenul economic, pe terenul vieții sociale și pe terenul administrațiunii în comune și municipii.

Programele politice ale partidului, atât cel dela Mediaș, cât și cel dela Brașov, sînt defectuoase, ele dau directive numai în ceea ce privește atitudinea deputaților sași în dietă, precum activitatea afară de dietă nu se regulează nici într'un fel, așa că din cauza diferențelor politice și a neînțelegerilor ce există între alegătorii și deputații sași, activitatea poporului săsesc pe terenele mai sus amintite nu poate să fie destul de intensivă și nu poate să aducă roadele dorite.

Concetățenii nostri sași vor să-și facă de țintă o lucrare reformatoare în viața lor internă, ei vor să-și țină cont de ceea ce au cu toții comun și-și unescă și să se lăpăde de ceea ce le strică și-și desparte.

Cu un cuvînt, dorința lor ar fi, ca întreg poporul săsesc să formeze un singur partid în toate afacerile vieții publice, fără considerare la raportul singuraticilor deputați dietali săsesci față cu partidele parlamentare din țeară.

Ei vor să se lupte prin urmare și mai departe pentru drepturile lor și pentru susținerea individualității lor naționale, dar nu vor ca această activitate a lor să rămână zădărnicească din cauza cestiunilor mai secundare, din cauza certurilor măruntă, produse prin divergența principiilor politice ale reprezentanților lor în legislația țării.

Deputații sași pot să între, în care partid parlamentar vor voi ei; dar activitatea afară de dietă, pe celelalte terene ale vieții publice, să-și unească pe toți și vederile politice să nu-și mai poată împiedeca întru desvoltarea acelei activități.

Cam aceste par a fi intențiile acestora, care au convocat conferința Sașilor pe 17 Iunie n.

Organele guvernului unguresc văd în această acțiune a concetățenilor nostri sași un fel de apropiere de Maghiari și de politica lor, un fel de împăcare cu actuala stare de lucruri din Ungaria, și guvernamentalul din Cluj își exprimă deja bucuria, că prin aceasta Sașii vor deveni buni Germani în ce privește limba și naționalitatea și adevărați Maghiari în ce privește sentimentele și faptele lor.

Căci, — rezonază guvernamentalul, — Sașii au încercat a negligea exercitarea unor asemenea instituțiuni constituționale, care nu stau nici într'un fel de legătură cu pretențiunile lor. Ei au început a cocheta cu ultraștii români, care, după-cum se scie, chiar în paguba intereselor săsesci pretind cu mult mai mult, decât stabilește însuși programul partidului popular săsesc. Ei au început a transporta în afară lupta internă și priviau cu antipatie la desvoltarea și ridicarea națiunii maghiare. Ei înșiși recunosc, că această atitudine li-a stricat și i-a împiedecat dela desvoltarea unei activități mănoase în favorul propriilor existențe și întăriri naționale, — și acum se pocăesc.

Cei dela ziarul guvernamental din Cluj vor să de sigur mai bine ca noi, care sînt intențiile concetățenilor nostri sași și care e scopul ce-l urmăresc prin noua lor acțiune politică.

Poporul românesc, care, întocmai ca și Sașii, de un lung șir de ani încoace se luptă în contra unui sistem ce ținsece la nimicirea individualității lui naționale, scie să aprefieze pe deplin favorurile ce i-s'ar oferi și nu ar putea decât să întîmpine cu bucurie ori-ce pas înainte, pe care l-ar face în această direcție ori-care naționalitate nemaghiară din țeară.

Nimeni nu doarece mai mult ca noi o împăcare sinceră cu concetățenii nostri maghiari, cu care împreună am veșuit atîta amar de vreme și poate împreună vom avea să veșuim și în viitor.

Urmările certurilor dintre Maghiari și naționalitățile nemaghiare le simțim

și noi deopotrivă cu toți locuitorii țării și ar fi o lipsă de patriotism și pécăuire în contra propriilor noastre interese, dacă am lera împotriva unei bune înțelegeri a tuturor popoarelor ce constituiesc regatul unguresc.

Poporul dela putere însă nu a dat nici-odată și cu atît mai puțin în timpul din urmă dovă, că el în adevăr voiesce o asemenea înțelegere; din contra conducătorii lui și-au dat multă silință, de a ne strivi și de a ne împiedeca în desvoltarea noastră națională și culturală, și astăzi condiția pentru ori-ce împăcare ar fi numai o renunțare la toate drepturile naturale și legale, o renunțare la naționalitatea și limba noastră și contopirea întru toate cu rasa dominantă.

Aceasta o sciu prea bine și concetățenii nostri sași, și dacă a fost cineva, care s'a încercat a se apropia de Maghiari și în special de guvernul unguresc, au fost chiar Sașii, dar' nici-odată nu li-a succedat, căci prea mare era prețul ce se cerea dela ei.

Să se fi putut afla acum un *modus vivendi*, să se fi putut oare găsi punctele de apropiere, fără-ca concetățenii sași să fie periclitati în existența lor națională și în desvoltarea lor culturală?

Ar trebui să ne bucurăm din toată inima de această isbîndă a politice săsesci, căci prin aceasta s'ar deschide o nouă eră pentru toate popoarele de sub coroana Sfîlui Ștefan.

Ne temem însă, că desamăgirea va urma mai curînd decât bucuria guvernamentalului din Cluj și concetățenii nostri sași, dacă sînt adevărate cele spuse de „Kolozsvár“ vor avea să înregistreze cu o experiență mai mult în viața politică a poporului lor.

Deocamdată să fim însă în așteptare și să vedem, ce anume vor Sașii să facă în conferința dela 17 Iunie. Din apelul frunțașilor lor, care e redigat cu multă circumspecție, și din bucuria guvernamentalului clujan încă nu putem concluda nimic pozitiv și ne rezervăm a aprefia acțiunea Sașilor mai deaproape atunci, când vom săi sigur, care sînt aspirațiunile lor și care sînt șansele pentru realizarea lor între marginile statului „național-maghiar“.

Dealtfel din proiectul de program, pe care îl reproducem și noi la alt loc al ziarului nostru, se poate vedea, că acțiunea concetățenilor nostri sași are o direcțiune aproape contrară direcțiunii indicate de ziarul clujan.

Concurs literar.

Cu scopul de a da un mic îndemn producțiunii literare în societatea noastră, redacțiunea „Tribunei“ s'a hotărît a scrie deocamdată un concurs la trei premii în suma totală de 50 fl. v. a. pentru următoarele lucrări de conținut literar:

I. Un premiu de 25 fl. pentru cea mai bună scriere beletristică, novelă, noveletă, amintire, schiță, copie de pe natură etc.

II. Un premiu de 15 fl. pentru cea mai bună descriere a unui obicei popular la nunte, înmormîntări, anumite sărbători sau alte zile din an etc.

III. Un premiu de 10 fl. pentru cea mai bună comunicare a unei legende sau tradiții legate de vre-o anumită localitate din ținuturile locuite de Români, d. e. biserici vechie, cetate, siliște, pesceră, munte, isvor, stîncă etc.

Fiecare lucrare trebuie să fie scrisă în prosă și să aibă extensiunea suficientă pentru a umple cel puțin foia unui număr din „Tribuna“.

Manuscrisele scrise cât se poate de legibil și numai pe o față a hîrtiei sînt a se trimite la redacția „Tribunei“ în Sibiu cel mult pînă la 1 August 1890 st. n. Lîngă manuscript este a se aclede un plic închis conținînd numele autorului.

Din fiecare grupă se va conferi premiul scrisurii celei mai bune, ear' celelalte lucrări, care se vor găsi vrednice de publicare, vor obține o mențiune onorabilă și se vor publica pe rînd în foia „Tribunei“.

De sine înțeles este, că numai lucrări cu desăvîrșire originale vor pute obține premiul sau mențiune onorabilă.

Manuscrisele nepremiate și nementionate se vor nimici.

Spre censurarea lucrărilor intrate la concurs redacțiunea „Tribunei“ va coopăra păreriile mai multor bărbați de literă din societatea noastră, din care se va compune un juriu competent și imparțial.

Sibiu, 29 Maiu n. 1890.

Redacțiunea „Tribunei“.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 2 Iunie st. v.

Afaceri interne.

Comisiunile delegaționale unguresci s'au ocupat alaltăieri cu detaliurile privitoare la bugetul armatei comune și la afacerile externe. În comisiunea pentru armată ministrul de război Bauer a fost interpellat cu privire la înființarea unei a treia academii militare în Ungaria. În

principiul ministrul s'a declarat pentru o a treia academie, dar' din considerări financiare nu poate să înființeze această academie împreună cu cheltuieli enorme. Membrii opoziționali nu voiau să se împace cu acest argument și au insistat pînă la înființarea academiei a treia. Chiar și unii dintre delegații guvernamentali doriau promisiuni mai precise pentru viitor, după ceea ce s'a luat apoi o rezoluțiune, conform căreia va avea să se înființeze o a treia academie militară pe teritoriul Ungariei, îndată-ce numărul elevilor ce se vor însinua va crește așa, că vor trebui să se facă nouă investițiuni.

În comisiunea pentru afacerile externe încă s'a ivit o așa numită „ceștiune ungurescă“. S'a tractat de elevii academiei orientale, cu privire la care ministrul de externe Kálnoky și șeful de secțiune Szógyény au dat deslușiri liniștitoare. E de însemnat, că ministrului de externe i-s'a votat în unanimitate urcarea fondului de dispozițiune cu 100.000 fl. Contele Apponyi a declarat însă de altă parte, că urcarea lefilor diplomatice cu 91.000 fl. numai atunci o va vota, dacă ministrul de finance Weckerle va promite, că va urca în mod corăspundător și lefile funcționarilor din Ungaria. Ministrul Weckerle a răspuns, că el, în cadrul finanelor noastre, și altfel are de gînd să îmbunătățească soarta funcționarilor de stat din Ungaria, dar' acum nu poate să facă promisiuni pozitive. În decursul discuțiunii mai departe asupra acestui obiect s'a accentuat, că tocmai reprezentanții diplomației ai monarhiei noastre au lefuri mai mici, decât diplomații statelor mai mici, și așa s'a primit urcarea cerută cu toate voturile afară de votul contelui Apponyi. Celelalte poziții ale bugetului de externe au fost primite fără observări esențiale.

Comisiunea bugetară a delegațiunii austriace a autenticat alaltăieri raportul despre bugetul ministerului de externe și a aprobat fără nici o desbatere preliminarul ministerului de finance. Ieri s'a ocupat comisiunea cu bugetul armatei.

Diarele din Budapesta raportează despre o conferință confidențială a opoziției moderate, care s'a ținut Marți în palatul contelui Frideric Wenckheim. Se șice, că această conferință s'a ocupat cu atitudinea viitoare a partidului față cu cabinetul Szapáry și față cu candida-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Frideric Fröbel și grădinile de copii.

(Urmare și fine.)

Cînd n'are jucării sau n'are din ce să-și facă, cînd n'are unde să alerge, unde să se joace și cu cine vorbi, copilul suferă; și uneori întreabă trist pe tatăl său, pe mămă-sa: Cu ce să mă joc? Ce să fac eu acum? — Alte-ori ne face nenumărate întrebări despre lucrurile din casă; ear' cînd este în umor rău, plînge și face stricăciuni; dacă în astfel de casuri îl pedepsești, atunci ciasuri întregi îți tot ține calea și te omoară cu întrebarea: De ce m'ai bătut?!

Activitatea este trebuința fundamentală a firii copilărești. Și dacă această trebuință nu e îndestulată într'un mod rațional conform inteligenței și aplicărilor copilului, ea degenerază într'un înștinat de stricăciune, asemenea unui rîu, al cărui curs nu poate fi oprit, și dacă nu e regulat, se revărsă peste maluri și răpescă tot ce află în calea sa.

Ear' dacă firea copilului e mai domoală, singurătatea și neocupațiunea îl deprind cu trîndăvia, care înrădăcinându-se de mic în el, devine isvorul multor rele și-l lipsesce de mijloacele necesare pentru desvoltarea corpului și a spiritului.

În activitatea copilului se manifestează boldurile caracteristice naturii omenești în general, bolduri a căror îndestulare și desvoltare a ridicat neamul omenești în cursul veacurilor, pînă în treapta civilizațiunii de astăzi. Idealul educațiunii în general, și în special

al grădinilor de copii, este de a urma calea firească a acestei desvoltări, cu aceea deosebire, că tinerimea, prin ajutorul științei și conducătorilor săi, este scutită de greutățile, rătăcirile și pericolele, căror a fost și este expusă omenirea adultă pe calea culturii.

Primul bold sau prima trebuință a copilului, afară de trebuința nutriției, este aceea a mișcării. Acest bold se manifestează la început fără o țință anumită. Mai tîrziu el se arată ca trebuință de a se ocupa cu ceva: de a zidi casă, de a face grădină, de a săpa pămîntul, de a tăia hîrtie, de a coase, de a face haine păpuși, tot imitațiuni de lucruri de ale oamenilor adulți și în același timp bolduri moștenite și înăscute încă în primii oameni prin trebuința de a-și căuta nutre-mîntul, de a-și face haine să-și acopere corpul și locuința, unde să se adăpostească.

Boldul mișcării, pentru a cărui mulțumire e destinată în școală gimnastica, e întîmpinat în grădina de copii prin jocurile de mișcare. Boldul de a se ocupa este îndestulit prin felurite obiecte de joc, cum este mingea (micea, hapucul), cubul, materialul de clădit, de împletit, de modelat, prin cultivarea de mici straturi de flori și legumi în grădină și prin alte ocupațiuni.

Prin jocurile de mișcare se deprinde și se desvoltează corpul cu toate membrele sale. Celelalte jocuri, care ocupă mai mult educațiunea acestor organe, pregătesc pe viitorul om pentru felurite meserii sau arte, pentru care va avea o aplicare mai pronunțată și va fi chemat a le practica în viață.

Fröbel observase bine și atent firea copiilor, vădî ce necesitate imperativă-i este jo-

cul, deci se gîndi să dea o astfel de direcțiune aplicării spre joc a copilului, încît prin joc să răsără și să se cultive toate facultățile înăscute pruncului. Spre scopul acela Fröbel aruncă o privire atentă și clară la copii și scrută ce voiesc și ce pot copii să se joace? Asupra jocului copiilor făcu o scrutare psihologică minunată de fină. El află, că nu jucăriile gata, cumpărate pe bani scumpi, sînt care îndestulesc mai tare pe băiat, ci acele, care îi dau de lucru și care îi pun în activitate atît puterea, cît și fantasia lui. El ordina jocul copiilor potrivit cu etatea și facultățile spirituale crescînde, în 6 donuri (Spielgaben), și dacă vre-o jucărie nu era destul de bine aleasă, dacă un anumit joc se părea prea instructiv, dacă unele cîntece copilărești erau fără adevărată poezie, atunci însuși Fröbel își ajuta elevii la aceste mici neajunsuri.

Donurile de joc ale lui Fröbel și-au ajuns scopul pe deplin, întîndînd nutre-mîntul potrivit poftei de lucru a copiilor. La primele donuri de joc, de formă mai simplă, au a se exercita primele activități corporale și spirituale ale copilului; mai tîrziu materialul devine mai fin și rîndul se fînesce cu material fără formă hotărîtă, la determinarea extensiunilor cărora se recer deja spirite exercitate și mîni dextre. Primele donuri pentru copii dela 1—3 ani sînt globurile, pila sau mingea de joc. Mama trebuie să i-o întepenească la pat, ca forma ei cea simplă, coloarea ei cea hotărîtă să atragă la sine ochiul cel neexercitat al copilului. Mai tîrziu fac copilului plăcere mișcările cele vibratoare în deosebite direcțiuni, și deoare-ce înțeapă mamă fi explică cu vorbe simple cîntînd încet, i-se des-

chide urechia la vorbe și tonuri, copilul se întinde după pilă și în joc cu acești conșoți muți și vibratori i-se desvoltează tinerele membre. Mamei dă Fröbel un îndreptar în unul din interesantele sale opuri „Mutter und Kose-lieder“ (mama și cîntările desmerdătoare), cum are de a deștepta simțurile micuțului ei, deoare-ce ea spriginesce toate desvoltările lui. Jucându-se trebuie să-și facă ea micuțul cunoscut cu membrele lui și cu folosul acestora și a-i conduce spiritul în viața familiară părintească și omenească.

Mai tîrziu, cînd copii sînt cam de trei ani, li-se dă o cutie cu șese globuri de lînă, colorate roșu, galben, vînet, violet, verde și portocaliu. Jucându-se cu ele, copiii își deprind mîinile și ochii, disting colorile și învață însușirile de specii și elastice.

Darul al doilea consistă din glob, cilindru și cubul. Fröbel își alege aceste forme, deoare-ce sînt simple și conțin formele principale ale celor mai multe lucruri, care încungură copilul. Cu puterea crescîndă și deprinderea mînutei și cu neadormita poftă de știință vine gustul de a supune obiectele spre a vedea interesul lor. Continuă se întrebă copilul: Din ce sînt făcute aceste? Cine le-a făcut? Pentru-ce? etc. Eu am un nepot Alexandru, fiu al surorii mele. Acum patru ani el era de 4 ani. Fiind acasă pe ferii, mersei odată cu el în piață, unde între altele vedem un vîndător de fluier. N'am scăpat de nepotul pînă nu i-am cumpărat o trișcă. Bucuria lui era mare. Tot șicea și țolia cu trișca, de gîndiam că pe toți o să ne asurdească.

Odată se lăsa de țis și se puse jos în mijlocul ocolului și pune trișca pe o peatră și cu alta: puf! de toată țandări o făcu. Apoi scrutînd țandările, începe a suspina.

„Da ce-i, Alexandre?“ îl întrebai eu, care observam toate mișcările lui?

„Că... să vîi să-mi tocnesci fluiera, că am crepat-o...“

„Și de ce ai crepat-o?“

„Să vîd cine-i acolo în ea de fluieră...“

Ca al treilea don de joc dă Fröbel copilul dulapul de edificat (Baukasten), care obvine în deosebite forme, dela cele mai simple pînă la cele mai complicate. Cu aceste se fînesc darurile de intrare, unde mai obvin mîșute, bețigoare, donicioare, scăunele ș. a. E o pasiune a vedea, cît de vioi sînt copiii, cînd se ocupă cu astfel de lucruri. Dealtmintrelea vedem aplicarea pruncilor nostri de a se juca cu obiecte ce reprezintă în miniatură instrumentele folosite de părinții lor, ba îmi aduc aminte decînd eram însumi copil, că îmi făceam sanie de turjini de mălăiu, boi de cocian, car cu roate de bostan, ucidiam porci de prune ori dela ciușcă; copiii muntenilor își fac mori, cei din Munții Apuseni steam-puri etc.

Di Petri ne spune (veți pag. 194 „Școal. Rom.“ 1876), că darul al doilea trece dela glob la contrastul aceluia, adică la cub, care este copilul cel mai regulat, și mai adaugă încă cilindrul ca mijlocul între amîndouă. Copilul se deprinde aci cu cele 3 figuri cardinale și învață a face deosebire între forma simplă și compusă. Totodată se pot executa cu corpurile aceste mai multe jocuri, trîgîndu-se d. e. prin ele o ață mai grosuță. După

rea membrilor comitetului executiv ce are să se aleagă pentru pregătirea alegerilor de deputați dietali pe perioada viitor. La conferință au participat, afară de stăpânul casei, încă nouă domni, și anume contele Albert Apponyi, Cornel Abrányi, Ferdinand Horánszky, Emerik Hodossy, Béla Grünwald, Fr. Bolgár, contele Alexandru Károlyi, Acațiu Beöthy și Albert Kovács. În general s'a dat expresiune convingerii, că atitudinea cabinetului Szapáry nu corespunde promisiunilor ce le-a dat, că noul guvern nu se ține de cuvânt, că contele Szapáry stă sub înfruntarea clicei tisza-iste și urmează politica cabinetului de mai înainte etc. Comitetul executiv ce s'a candidat va lua încă în decursul acestei veri toate măsurile de lipsă pentru organizarea partidului, — prin urmare de o fuzionare cu partidul guvernamental nu mai poate fi nici vorba.

Organul opoziției moderate, „Pesti Napló“, înregistrează această scire și face următoarea observare: „Basa reală a acestor împărțări consistă, după informațiunile noastre, din următoarele: Numiți membri ai opoziției moderate au avut în faptă o întrunire în palatul contelui Frideric Wenckheim, unde s'au consultat în mod confidențial asupra pregătirilor pentru proximele alegeri de deputați dietali. În această întrunire însă nu zace nici un moment politic nou; ea a constat singur numai din îndrumările, care s'au dat președintelui partidului cu privire la conducerea provizorie a afacerilor partidului și care au valoare până atunci, până-când partidul își va constitui comitetul sau executiv. Acest fapt simplu nu a fost deci ilustrat conform adevărului.“

Serbia și monarhia austro-ungară.

Dintre diarele sârbesci numai „Narodni Dnevnik“ se pronunță asupra declarațiilor contelui Kálnoky în comisiunea delegațională. Celelalte foi sârbesci se rețin până acum dela orice așteptare. Caracteristic e, că toate foile vieneze și budapestane, care au conținut rapoarte despre expozitul contelui Kálnoky, au fost confiscate în Belgrad. „Narodni Dnevnik“ atacă cu vehemență Austro-Ungaria și ăice: Dacă guvernul vienez va face o presiune asupra Serbiei, în țeară are să înceteze ori-ce punct de vedere de partid și poporul sârbesc va forma o unică tabără în contra Austro-Ungariei. Alipirea către Ruși e o trăsătură naturală ce se întemeiază pe înrădăcinarea națională a ambelor state, și disprețul Austro-Ungariei provocată prin această împregiurare e lipsită de ori-ce motiv. Discursul lui Kálnoky învalvă o bănuire nemotivată în contra regentei și a guvernului. Cu toate aceste Serbia se va născu a menține bunele relațiuni cu toate statele vecine, și cu Austro-Ungaria, prin împlinirea conșcie a datorințelor internaționale.

Într-o convorbire mai lungă, pe care un corespondent al ziarului „Neues Wiener Tagblatt“ a avut-o cu Pasici,

a ăis acesta, că multe ăiare din Austro-Ungaria lucrează într'acolo, ca să facă imposibil partidul radical și guvernul sârbesc. Pasici 'și-a dat parola, că el nici-odată nu a vorbit și nu a scris în mod dușmănos despre Austro-Ungaria. Manifestul electoral ce 'i-se atribuie e numai o scornitură răutăcioasă, spre a discreditat partidul radical.

Dealtfel urmările comunicațiunii înăsprite la granița dintre Austro-Ungaria și Serbia s'au simțit deja alaltăieri pentru prima-dată. Oficiul vamal unguresc a interzis transportarea mai departe a unui ciopor de porci sârbesci meniți pentru Wienerneustadt, sub cuvânt, că sânt atacați de boală.

Germania.

În ședința comisiunii militare a dietei imperiale dela 12 l. c. a propus Windhorst o rezoluțiune, în care se exprimă așteptarea, că guvernul: 1. va renunța a chema la serviciu activ pe toți cei obligați la arme; 2. va admite întregirea septenatului prin anul de etat drept termen de concesiune; 3. casa să recerce pe guvern a reduce timpul de prezență la armata activă sau prin prolongirea vacanței recruților sau prin îmulțirea concediilor; 4. guvernul va introduce timpul de serviciu de doi ani la trupele pedestre. În decursul desbaterii Windhorst a ăis, că el nu se teme de o luptă cu cancelarul, dar' față cu străinătatea trebuie să se arete unire în afacerile externe; declară însă de pe acum, că pentru urcarea lefilor oficerilor nu votează nici o groșită. Cu aceste desbatere s'a amănat. În dieta imperială domnesce mare mișcare din cauza decursului sgomotos al acestei ședințe a comisiunii militare.

Un articol din „Hamburger Nachrichten“, la aparență inspirat de principiile de Bismarck, declară de eronată împărțirea despre o notă circulară către reprezentanți germani în străinătate cu privire la declarațiunile lui Bismarck, căci asemenea împărțiri reprezentanților germani sânt deprisos și stranie. ăiarul din cestiune neagă, că principiile de Bismarck ar voi să facă perplexități guvernului. El a voit numai să deie deslușiri străinătății despre vederile lui politice, care deceni de-a rîndul au format basa politicii germane, ceea-ce, dacă cursul rămâne în adevăr cel vechiu, nu poate decât să fie de folos politicii germane. Adversarii lui Bismarck 'lar vedd bucurios mort, cel puțin politicesce mort.

Conferența sâsească.

Organul partidului național-sâsesc „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ publică în Nrul de astăzi două proiecte de program, care probabil vor forma basa discuțiunii în conferența ce se va ține Martia viitoare. Amândouă proiectele, unul emanat din Sibiu, celalalt din Sighișoara, sânt identice în principii, diferind numai în stilizare. Pentru orien-

tarea publicului nostru ne mărginim a reproduce traucera proiectului sibian, care este următoarea:

Program pentru unirea națională.

Inspirați de tenența de a susține poporul sâsesc misiuni sale culturale și sub împregiurările schimbate ale timpului, ca un membru capabil de devotare al statului ungar, de a cărui existență este legată soarta lui, au satorit bărbății d'încredere ai poporului sâsesc adunați în Sibiu la următoarele puncte de direcțiune mănecând dela programul național-sâsesc satorit în Mediaș la 5 Iunie 1872 și desvolat la 8 și 9 Iunie 1881 în Brașov în programul electoral hotărât de comitetul central al partidului național-sâsesc:

1. Mai presu de ori-ce discuțiune și cu deservire ferit le acesta trebuie să fie principiul nealterabil al indivisibilității monarchiei austro-ungare, stăpânită de augusta dinastie de Habsburg-Lotaringia, precum și indivisibilitatea ea ferilor coroanei ungare. Tot așa și principiul reprezentării și apărării comune în afară a acestei monarhii, precum și principiul guvernării constituționale a tuturor părților ei în lăuntru.

2. Tot ce se recere, pentru a face din statul ungar tot mai mult un stat de drept, trebuie acordat cu tătă promptitudinea. Adevăratele lui condițiuni de existență, condițiunile unei bune legislative, ale unui guvern onest și tare, ale unei justiții drepte, ale unei administrațiuni ordonate, nu este permis nici-odată să fie refutate.

De altă parte ideea de stat, în sine îndreptățită, unitatea necesară, existența statului, nu este permis să fie aduse nici-odată drept pretext, pentru a înfrumșa transgresiuni pe alte terene, tot atât de legitime, — ba chiar și pe terenul familiei, — pentru a le exploata spre scopuri unilaterale ale unui partid, ale unei naționalități, coterii, clase privilegiate, ăinut sau oraș.

Cu deosebire nu este permis a omori printr'un exces de guvernare (Vielregiererei) preste măsură centralizatoare participarea internă a cetățenilor statului la administrația autonomă a comunei și municipiului, prin care se sprijinesc scopurile administrative și culturale ale statului.

Transgresiuni ilegale din partea depozitarilor puterii executive și a organelor lor, netavorabile ordinii în viața de stat și păcii cetățenilor — precum se întâmplă în unele comitate și în universitatea sâsească, — trebuie combătute cu toate mijloacele admise de lege chiar în interesul statului ungar și este a se născu spre complanarea gravaminelor legitime în această privință. Mai departe este a lucra într'acolo, ca să fie delăturate urmările regretabilei rățaciri, care a sedus legislația să se facă excepțiune cu drepturile urbariale ale națiunii sâsesci față cu domeniile Săliste și Tălmăciu și ale orașului Brașov față cu domeniul Bran în defavorul acestora, deși aceste drepturi stau pe aceeași basă ca și celelalte drepturi urbariale.

3. Statul ca atare nu are confesiune și misiuni pozitive pe terenul credinței religioase, precum viceversa nici confesiunilor nu li-se cuvine influență asupra sferei de drept a statului. Drept-aceea precum statul este obligat a respecta viața religioasă internă a cetățenilor și sfera de drept a confesiunilor recunoscute, tot așa este obligat a respinge cu

toată energia ori-ce transgresiune din partea unui partid religios pe terenul statului.

Legile religioase transilvane, care garantează perfectă egală îndreptățire și autonomia singuraticelor biseric, garantate din nou decătră legislația din anul 1868, sânt a se considera ca legi de stat fundamentale și nealterabile.

4. Limba statului ca atare este îndreptățită.

Însă dispozițiunile art. de lege 44 din 1868 despre egală îndreptățire a naționalităților sânt a se considera ca măsura minimă de libertate și îndreptățire, ce se acordă pe acest teren naționalităților nemaghiare din țeară și nu este permis a le face iluzorii prin și mai multe restricțiuni.

5. Poporul sâsesc va fi guvernului și legislativei mulțumitor pentru ori-ce lucrare și ajutor îndreptate spre binele tuturor cetățenilor, cu deosebire spre existența economică și dezvoltarea spirituală și morală a țeranilor și burgezilor. Înainte de toate el consideră de o recerță a conservării proprii să lucreze cu toate mijloacele pe calea presei, în reuniuni, în corporațiuni comunale, municipale, bisericesci și altele la îmbunătățirea sorții sale, să combată prejudeciile și obiceiurile stricătioase existenței și progresului seu, să sprijinească bunăstarea prin ridicarea producțiunii și crutare înțeleaptă, ear' întocmirile învechite pe terenul vieții economice, sociale și culturale să le înlocuească prin întocmiri și forme de organizațiune rațională.

Cu deosebire sânt a se aspira:

În comune rurale comasarea moșilor dărburite spre exploatarea agricolă, încetățenirea uneltelor și mașinilor mai bune, frecuentarea școalelor agronomice și ale economiilor de model, întemeierea de tovărășii de economie și agricultură.

În orașe perfecționarea instrucțiunii tehnice a industriașilor și încetățenirea industriei mari prin întemeierea de fabrici, formarea de tovărășii de producțiune sau dezvoltarea industriei mici în industrie mare, ușurarea comunicațiunii prin îmbunătățirea căilor de comunicațiune, organizarea comerului și printr'o administrațiune comună la înălțimea orașelor moderne.

În orașe și sate crescerea unui personal administrativ valoros și capabil de a introduce cu folos și la noi instituțiunile probate în țeri mai înainte.

În biserică și școală evitarea împărțirii nefolositoare a puterilor prelungă susținerea tuturor gimnaziilor noastre.

6. Pentru realizarea scopurilor arătate în cele de sus, sau a celor rezultate din dezvoltarea acestui program, se deobligă cei-ce stau pe basa acestui program să conlucre în unire și concordie acasă și în viața publică, în reuniuni, reprezentațiuni bisericesci, comunale și municipale, în universitatea sâsească, precum și cu deosebire deputații sâsesci în dietă, fie că în conțelegere cu alegătorii lor stau afară de partidele casei deputaților, fie că au intrat într'unul sau celalalt partid, sau în mai multe.

7. Pentru a iniția și conduce neînterupt opera reformei și pentru a realiza după un plan programul, se constituiesc alegătorii dietali și tovărășii de principii ca partid național-sâsesc în compoziția de conferență și comitet central al partidului, conferențe și comi-

tete cercuale în singuraticele cercuri electorale după normele deja existente. Dela comitetul central și dela funcționarii lui se recere, ca să inițieze măsurile necesare pentru perfecționarea organizației partidului și să comunice comitetelor cercuale provocările la conlucre comună în înțelesul acestui program.

CRONICĂ.

Maiestatea Sa Monarchul a primit alaltăieri în audiență pe noul reprezentant al Serbiei prelungă Curtea din Viena, dl Simici, care 'și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Recunoscința Maiestății Sale. Maiestatea Sa a fost atât de mulțumit cu rezultatul inspicării de trupe de pe șesul Răkosului, că a iertat ficiilor toate pedepsele disciplinare. Trupele au fost încunoseințate despre aceasta prin ordin de ăi.

Archiducele Carol Ludovic împreună cu fiul Suu Archiducele Ferdinand se află de present într'o călătorie la Cap-Nord. După o telegramă din Stockholm, Archiducul au sosit la 11 l. c. în Trollhätta (Svedia), unde au vizitat minunatele cataracte aflătoare acolo. La 12 l. c. Altețele Lor au sosit în Christiania.

Numire. Juristul absolvent Andreiu László a fost atăt de mulțumit în drept fără diurnă la judecătoria cerc. din Turda.

Nou avocat român. „Gazeta Transilvaniei“ scrie, că dl Dr. Aurel Munteanu a depus cu succes strălucit examenul de avocat înainte juriului din Mureș-Oșorhei și 'și va deschide cancelaria advocațială în Făgăraș.

Reședința comitatului Sătmár. Contrar hotărârii comitetului permanent, o telegramă din Carci-mari a lui „Or. Ert.“ anunță, că congregațiunea comitatului Sătmár a hotărât la 12 luna curentă cu o majoritate de 315 voruri mutarea reședinței comitatense dela Carci-mari la Sătmár.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny“ publică următoarele schimbări de nume: Rosina Fried în „Földvár“; minoreni Wilhelm Weisz în „Vajda“ și George Rosenbaum în „Róssa“.

Expozițiune în Timișoara. Ministrul Baross, recercat de o deputațiune a comitatului Timiș în frunte cu comitele-suprem Molnár, a declarat, că primesce protectoratul asupra expoziției ce se va arangia anul viitor la Timișoara.

Scire postală. La direcțiunea reg. postală și telegrafică de aici se vor vinde cu licitație poimăne în 16 l. c. la orele 9 dim. în curtea oficiului postal toate obiectele returnate sau sosită fără adresă și nereclamate de proprietari.

Schimbări de garnisoană. „Reichswehr“ scrie, că în toamna viitoare câte două batalioane din regimentele de infanterie ardelenesi Nr. 62, 63, 64 și 82 vor schimba garnisoanele reciproce.

Procesul lui Melchior Farkas. Motivele, pentru care a nimicit tabla regească sentența tribunalului din Timișoara contra lui Melchior Farkas și celalaltă acușări în afacerea de loterie sânt următoarele: Nu este cu deservire constatat cu toate mijloacele sciinței, că în adevăr fost-au cele 10 capsule, cu care s'a comis înșelăciunea, mai negre decât celelalte. Spre a constata aceasta, capsulele

cum așa va trece prin o lature, prin o dungă, sau prin un corn al cubului, vor resulta trei forme tehnice: cilindrul, roata, sau conul dublu, în modul acesta copiii se vor convinge, că globul se cuprinde în cilindru, ear' cilindrul în cub.

La aceste donuri de joc, care îmbie copilului un material strict nestrămutat, se regulează mijloacele de ocupațiune, cu care se ocupă copilul cu ajutorul deosebitelor mijloace ajutătoare, d. e. cu ace, fire, foarfeci, cleiu etc., spre a 'și face materie de ocupațiune. La aceste ocupațiuni învață copilul și folosința acestor obiecte, cu deosebire 'i-se întipăresc însă în memorie colorile și formele. De cele mai interesante mijloace de ocupațiune se ăin și foile de împăturat (Faltblatt). Din un pătrar de hârtie adevă, prin împăturare, se fac o mulțime de forme.

Totuși amintitele jocuri și mijloace de ocupațiune, deși sânt atât de plăcute pentru pricepere, nu îndestulesc pe copil întru toate, el ar trapeta bucurios în deplina lui libertate puerilă, ar juca, cânta, alerga, scurt: s'ar juca după adevăratul înțeles al cuvântului. De dorul soților de joc stă să se stingă pe picioare, pere, căci și instinctul însoțirii zace în om și se deșteaptă numai între împregiurări normale. De aceea luă Fröbel pentru grădinile de copii și jucăriile ce pretind mișcare, care nu numai că conduc sigur spre acest scop, dar' și din punct de vedere igienic au o mare valoare.

Cele mai multe jocuri sânt însoțite de cânt, prin ce se exercitează urechia micuților. Prelungă aceasta mai învță versuri mici și istorioare scurte, prin ce li-se exercitează tesaurul limbistic al copiilor, se nobilitează sen-

sul vorbirii, fantasia li-se întăresce, ear' mințea se formează, va să ăică: grădinile fröbeliane formează copii omnilaterali.

Astfel se arată grădina de copii, — din toate punctele de vedere, — ca o creațiune timpurie pentru îmbunătățirea educațiunii. De sigur avă și poate și ađi mai are a se lupta cu prejudeții, care împedecă dezvoltarea ei. Așa își inchipuiam unii, că grădina de copii strică mamele, luându-le grijea de educațiunea copiilor, că ea ar lua copilului copilăria și 'lar face înțelept bătrân înainte de timp; ba că ar forța pe copii și 'i-ar face altcum plăcuți și îndemânateci, dar' și neliniștiți și lași. Cu privire la punctul prim să ne aducem aminte, că copilul petrece numai câteva ore din ăi în grădina fröbeliană, și adevă a cele, în care mamele sânt mai ocupate și deci constrînse a lăsa pruncii de sine. Și ce privesce celelalte două puncte, acele au valoare numai la grădinile de copii rău conduse, care de sigur apoi pot aduce mari daune, cum ar fi și în cazul, când în ele ar domni o limbă străină și nu limba maternă a băieților. În astfel de casuri apoi se presentă în locul copilăriei, o fință nesimțitoare, în locul urbanității — indiferentismul, în locul iubirii de societate — ura către aceea și cercarea, unde numai e o puțință, de a se separa; în locul iubirii către limba maternă și datinele străbune — șovăirea, clătănarea și în fine chiar ura către acele, presupunându-le mult mai inferioare decât cele auzite și învățate prin imitare în grădina fröbeliană; pe scurt, grădina de copii rău condusă produce în loc de bine mai mult rău. Însă pentru aceea a declara toate grădinile de copii astfel, pentru-că unele între împregiurări nefavorabile pro-

duc daune în mod vedit, ar însemna a feri copilul de scaldă (căci mulți se întâmplă de se înecă acolo). Prea clar apare meritul lui Fröbel și prețul grădinii de copii, dacă aceasta o asemănăm cu institutul numit filantropic, adevă asil de copii, care până nu se înfințară grădinile fröbeliane urmăria cam asemenea scop, determinându-se cu deosebire scopul negativ, adevă ferirea de daune, și nu purta grije de cultivarea puterilor corporale și spirituale ale pruncului, și se credeau a fi făcut deajuns, dacă băieții erau concerețui unei bătrâne cu paciență, care se 'i îngrijească, se 'i ferească de rele. Acestor persoane de regulă le lipsia priceperea mai adăncă a finței și vieții copiilor la această etate îndelungată. Mai lipsiau în filantropie și jucăriile și ocupațiunile acomodate și instructive, și puținele ocupațiuni ce le făceau acolo, nu erau conduse de o însuflețire adevărată, pretinsă de firea copiilor. Scopul principal a fost petrecerea timpului și nu dezvoltarea puterilor puerile. Filantropiul a fost asadar numai o binefacere pentru mamele, care prin tandarea lui nu erau opăcite dela lucru spre a 'i vedd de copii, dar' nu era totodată și o binefacere pentru înșiși copii! Erau, cum am ăice, ca să mă folosesc de o asemănare cam proaică, așa în comparație cu grădinile fröbeliane, cum este un staul, unde miei sânt păziți de un moșneag, ca să nu 'i apuce animalele răpitoare, în comparație cu câmpul cel larg, unde un voinic vigoros îi poartă la pășuni grase și 'i lasă a se juca în dragă voea lor, ferindu 'i totuși de pericole.

În grădinile fröbeliane dispozițiunile spirituale ale copiilor, întocmai ca plantele plă-

pânde ale unei grădini sub mâna cea dexteră a grădinarului, sânt primite cu iubire decătră crescătoreasca conșcie de frumoasa 'i misiune, decătră acea lele, care le servesc întru toate ca exemplu și care vede, ca înaintea ochilor sei micuți să prospereze bine, ca nisce plante, pe care le așteptăm să înflorească și să fructifice cu timpul.

Înfruntarea binefăcătoare a grădinarilor fröbeliane nu este însă terminată cu însuflețirea copiilor, care o cercetează, ea se întăresce în familie și influențează asupra educațiunii casnice. Nu arare-ori obvine cazul, că în casele celor avuți se aduc guvernante (la copii) copile preparate pentru conducerea grădinarilor fröbeliane, precănd mai înainte se îndestulau cu fetele comune. Pentru adevăratul merit și pentru recunoscința puterii instructive, care se ascrie cu drept cuvânt grădinarilor fröbeliane, a ordonat ministrul de culte și instrucțiune publică al Austriei, că fetele claselor superioare ale școlii populare și cetățenesci sânt a se introduce și la jucăriile și ocupațiunile grădinarilor fröbeliane, ca învțăându-le, cu timpul și la cas de lipsă să poată fi conducătoare ale numitor grădini de copii.

După cele vădute până aci nu e mirare, dacă grădinile fröbeliane se lătră îndată și că de present sânt cunoscute în toate țerile culte; de recunoscut este, că în această privință cu deosebire muierile diferitelor popoare desvolțar un zel înflăcărat. Și sperăm, că vor prinde rădăcini și la noi, la poporul nostru, înțeleg, după-ce conaționalii noștri din regatul vecin, cu guvernul în frunte, le-au introdus în țeara lor. Tot din cele până aci vădute nu e nici o mirare, că înaltul mi-

nister de culte și instrucțiune publică al Ungariei s'a vădut necesitat a aduce hotărârea, ca să se înfințeze și în regatul nostru. Grădinile de copii sânt nu numai folositoare dar' chiar necesare, numai cât:

1. Să nu se înfințeze unde nici școala cotidiană nu este așa după-cum spiritul timpului de ađi recere să fie o școală; deci mai înainte școala cotidiană pusă pe treapta ce 'i-se compete, apoi grădina fröbeliană.

2. Unde școala cotidiană este după chipul și asemănarea unei bune școle, — dacă numai împregiurările materiale sânt favorabile, — să se înfințeze, ci:

a) Mai înainte unde nu sânt conducătoare ori conducătorii grădinarilor fröbeliane bine instruiți și capabili de a le conduce bine, după planul înfințătorului lor?

b) Unde nu sânt școalele preparative pentru astfel de conducători? Unde sânt cărțile de lipsă pentru a 'și însuși fitorii conducători sciințele necesare?

3. La nici un cas limba micuților în grădinile fröbeliane se nu fie alta, ci numai limba mamei lor. Ear' conducătorii ori conducătoare nesmintit să aparțină după limba lor maternă — naționalități micilor elevi, să fie persoane religioase, morale și cu caracter firm național.

Rodna-vechie, Februarie 1890.

Ioan Pop Reteganul.

vor fi trimise spre analizare la institutul chimic din Budapesta. Mai departe nu s'au ascultat toți martorii și nu s'a clarificat deajuns starea averii acuzatorilor Püspöky și Szobovics.

Sărbarea mileniului în Ardeal. Comitetul „Kultur-Egylet”-ului ardelenesc a hotărât în ședința sa de alături, ca mileniul să se sărbătorească în Ardeal, și anume în Cluj. Cu pregătirile s'a însărcinat un comitet executiv.

Brigandagiu în Ungaria. Din Timișoara se împărțesc, ca o trupă de briganti mascați a năvălit dăruite asupra măiestriei lui Ștefan Mokry din pădure. Hoții voiau să ducă cu puterea cei 200 porci ce se aflau acolo. Între ei și servitorii s'a născut o luptă crâncenă, în urmă fură alungați, neputând duce cu sine decât patru porci.

Eară sinucidere în Sibiu. Ieri-noapte s'a împușcat în Reșinari proprietarul de realități de aici I. Engber în locuința ginerelei sale, care este morar acolo. Motivul se dăde a fi melancolia. În anul acesta se mulțimesc prea tare sinuciderea în orașul nostru.

Un Titan — milionar. Foile din Budapesta scriu, că nu demult a sosit acolo un Titan cu o damă foarte elegantă, care locuiesc împreună, umblă în cele mai elegante localități, împietuiesc mulțime de bani, cu un cuvânt fac pe boierii cei mari. Titanul acesta este fiul unui fost „primas” din Budapesta cu numele Patikárus. După moartea tatălui său s'a dus cu o capelă țigănească la Paris, sărac, se înțelege, și neavând decât viora, pelea brună și o pălărie de ochi negri înfocați. De acestia s'a înarmat o Franțozoică bogată, a cărei avere se numără pe milioane. Destul, că Patikárus nu s'a mai reîntors la Budapesta, ci a rămas în Paris. Dilele trecute a venit să-și revadă locul nașterii împreună cu nevastă-sa — milionară romantică, care l-a luat de bărbat.

Bosniaci pelegri la Mecca. La 9 l. c. a plecat între mari festivități o ceată de Mahomedani din Sereia la Mecca. Comandantul țării, generalul bar. Appel, adăut civil și toți șefii comandelor și autorităților au fost de față. Comandantul a predat conducătorului pelegriilor, Nezu-Efendi, un certificat către toate autoritățile și decretul, prin care este numit conducător. Acesta a mulțumit sfârșind cu „Să trăiască Maiestatea Sa!”

Vasile Alexandri. Citim în „Universul”: Dl Vasile Alexandri a sosit ieri de la Paris și a tras la hotel „Boulevard”. Ilustrul poet este foarte obosit de drum și n'a putut primi pe nimeni. El este însoțit de d-na Alexandri, de fiica sa, d-na Bogdan și de ginerele sa dl Bogdan. Starea generală a bolnavului este mai bună decât era în Paris, și se speră, că după stabilirea sa la Mircesci, aerul natal va avea un efect înăltor, care îl va restabili. După câteva zile de odihnă, dl Vasile Alexandri va pleca la Mircesci.

Poporațiunea orașului Galaț. După recensământul din urmă cifrele populației acestui oraș sunt următoarele: Numărul total al sufletelor este de 59.143, dintre care 32.203 bărbați și 26.940 femei. După starea civilă sunt: 33.442 căsătorii, 10.514 căsătorii; 4934 văduvi, 250 divorțați. După naționalitate sunt: 34.765 Români, 4196 Greci, 848 Bulgari, 830 Ruși, 129 Sârbi, 36 Lipoveni, 355 Armeni, 115 Turci, 2078 Nemți, 80 Englezi, 160 Francezi, 385 Italiani, 26 Olandezi, 13.087 Ovezi, 228 Poloni, 1835 Unguri. După religie se află în Galaț: 40.723 ortodoci, 265 grigoriani, 36 lipoveni, 4418 catolici, 499 protestanți, 115 mahomedani, 13.087 mosaiici. După vîrstă sunt: 9716 dela 0—7 ani; 3497 dela 7—10 ani; 5882 dela 10—15 ani; 5597 dela 15—20 ani; 12.771 dela 20—30 ani; 9396 dela 30—40 ani; 9672 dela 40—60 ani; 2069 dela 60—80 ani; 246 dela 80 ani în sus.

VARIETĂȚI.

(Femeile în China.) Sînt multe lucruri curioase în China. Dar' ori-cît de ciudați ar fi Chinezii, tot nu sînt atît de mult, cum se crede în cele mai multe părți ale Europei. Părerile peștele s'au răspîndit din cauză, că închinîndu-se de lume, Chinezii au lăsat ca Europenii să-și închipuie că cele mai fantastice lucruri despre ei.

Și cred cele mai fantastice lucruri despre Chinezii chiar și cele mai culte clase ale societății europene.

Probă e, că la 1872, când sosi ambasadul chinez, generalul Tseng-Ki-Tang, la Paris, fu chemat la palatul unei contese, care-l rugă să nu cumva să permită Chinezilor dela ambasadă să-și mănânce câinii chinezi, pe care dînsa-i ține de mult timp la curtea sa.

Generalul a observat glume, că deși Chinezii au gusturi ciudate, contesa se fie însă sigură, că câinii ei n'au să-și mănânce.

E curioasă situația femeilor chineze. Ba am pute dice, că trăiesc o viață de plîns. Ele sînt considerate ca marfă. Bărbații le cumpără și le vînd după plac. Chiar acasă în familie, când sînt fete mici, sînt tratate rău. Dacă nu le poate împiedeca creșterea degetelor picioarelor, apoi sînt brutalizate, puse la muncă grea ca sclavii.

La vîrstă de 6—7 ani fetele chineze au să treacă preste cele mai mari dureri. Picioarele lor, degetele mai ales, sînt puse în teacă strîmtă pentru a fi împiedecate să mai crească. Nenorocitele abia pot să umble, adese cad pe stradă de durere.

Dar' adevărata nenorocire nu începe decât după-ce ele s'au măritat.

Bărbații lor le tractează rău de tot. A le bate este la modă. Unii dintre bărbați le bat așa de rău, încât femeile inebunes sau se sinucid. Adese mor sub bătaie. Bărbatul jelesce atunci. Nu însă de durere, că și-a pierdut nevasta, ci pentru-că va trebui să cumpere alta.

Și dacă nenorocitele sînt întrucîtva cruțate, apoi aceasta de sigur numai din cauză, că bărbații se tem, că tractându-le rău, le pierd și astfel cad în cheltueală de a cumpăra altele.

Căsătoria, sau mai bine formele căsătoriei, sînt ridicele de tot.

Tata, când vine ginerele să-și ceară fata, îi dăce acestuia: Sînt adînc pătruns de stima și considerația, pe care mi-o arăți, cerîndu-mi fata de nevastă. Fata mea este proastă și cu rea creștere.

Ginerile ia apoi fata și o duce acasă. Ajungînd în curtea casei, nevasta se închină lui de mai multe-ori, până-ce bărbatul numai de două-ori. Se pună apoi la masă. Femeia trebuie să mănânce puțin de tot. Unele nu mănâncă de loc zile de-a rîndul.

(Fantasie americană.) Un American respectabil șede la foc cu femeia sa. Frigul e înțepător. E pe la mijlocul lui Noemvrie. Furtuna urlă afară.

Bătrânul strigă pe fiul său.
— Iohn!
— Aud, tată.
— Du-te în pădure și adă o sarcină de lemne.

— Bine tată.
Tînărul se scoală, se duce și dus este. Trec zile, luni, ani, nimic nu se mai aude despre dînsul.

— Trebuie să-și fie înțemplat o nenorocire, își dăce bătrânul, fără să se emoționeze într'altfel.

Își luase gîndul de a-l mai vedea și purta doliul, când într-o seară, după o trecere de 24 de ani, dînsul vede pe fiul său intrînd în casă cu o sarcină de lemne, pe care o trînti la picioarele tatălui său ciocîndu-i.
— Eată lemnele, pe care m'ai trimis să-ți-le aduc.

— Bine, fiule, răspunse tatăl său cu răceală, însă multă vreme-ți-a trebuit ca să le aduci.

Tînărul, când eșise de acasă după lemne, se întîlnise cu o fată frumoasă, după care se luă până într'un sat vecin. Acolo găsi pe tatăl fetei în ajun de a călători la Mexico. Ceru mîna fetei și i-se acordă. Se cunună cu tata și se duse și el în Mexico. Acolo se divorță și plecă în Australia, unde deveni milionar și săraci în scurtă vreme. Se întoarse la San-Francisco, unde făcî eare ceva bani și ear' îi perđu. Astfel trecu 24 de ani și atunci tînărul își aduse aminte, că are un tată, și se întoarse la el, dar', ca se nu între cu mîna goală în casă, luă din pădure sarcina de lemne, pe care trebuia să o ducă tatălui său cu 24 de ani înainte.

Adevărat fantasmă american.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI”.

Brînn, 14 Iunie n. Apelul către alegătorii al Cehilor din Moravia se pronunță pentru transacțiune.

Praga, 14 Iunie n. Adunarea Cehilor-tineri a primit o rezoluțiune, ca să provoace pe Cehii bătrîni a se supune la o nouă alegere pentru a scăpa de obligămîntul față cu învoile făcute în conferința dela Viena.

Lemberg, 14 Iunie n. Supusul austro-ungar Schlein, deși avea pasaport în regulă, a fost arestat în Varșovia și internat în citadelă.

Paris, 14 Iunie n. Senatul a primit proiectul de lege, prin care guvernul este autorizat să încorporeze armata teritorială în cas de trebuință la armata activă.

Belgrad, 14 Iunie n. Respingerea rimătorilor sîrbesci la granița ungară continuă.

Regele Milan are de gînd să se stabilească în mod definitiv în Belgrad.

De-a lungul graniței bulgare vor fi fortificate mai multe localități.

Bibliografie.

Din „Istoria Românilor în Dacia-Traiană” de A. D. Xenopol a apărut volumul al III-lea cuprîndînd epoca dela moartea lui Petru Rareș până la Mateiu Basarab și Vasile Lupu, 1546—1633, expusă pe 680 de pagini mari în 8° și însoțită cu 2 planuri ale bălărilor lui Mihaiu-Viteazul, cea dela Călugăreni și cea dela Mirislău. Cuprinde un capitol însemnat asupra istoriei Românilor din Ardeal de pe timpul când parte din ei părăsiră Transilvania pentru a trece munții în Muntenia și Moldova, până la revoluția încercată de ei cu privilegiul venirii lui Mihaiu Viteazul în țara din centrul Carpaților. Deosebirea o expunere a mișcării culturale a Românilor din Ardeal în vremile cele dintîi ale ivirii ei. Și această parte a eminenței scrieri a profesorului din Iași se recomandă prin aceleași însușiri, ca și celelalte două volume aparute mai înainte. Toată expunerea este întemeiată pe izvoare citate și reproduce în mai bine de 1000 de note în textul lor original. Stilul este tot atît de atrăgător, limpede și curgător, încît adese-ori de viaa suflare a iubirii de popor, care străbate ca un foc ascuns prin șirurile cărții.

Volumul a fost editat și în părți fără legătură cu restul istoriei sub titlul de „Epoca lui Mihaiu-Viteazul”.

Doritorii de a posedea volumul sînt rugați a trimite autorului în Iași 5 florini, pentru care vor primi fără alte spese volumul franco și recomandat.

„Popa-Rogu”. Amintire din copilărie de Gil. (Extras din „Convorbiri Literare” anul XXIV, Nr. 2.) București 1890.

Extrase din „Budapesti Közlöny”.

Licitațiuni:

— 17 Iunie st. n. imobilele lui Iosif Saigi decătră judecătoria cerc. din Tășnad.
— 8 Iulie st. n. imobilele văduvei Susana Thuri născ. Joo decătră tribunalul reg. din Sătmarnemeti.
— 6 Septembrie st. n. imobilele lui Francisc Egert, 9 Septembrie ale lui Ioan Galliena și 11 Septembrie imobilele lui George Bódó (toți trei în Seian) decătră tribunalul reg. din Chichinda-mare.
— 7 Iulie st. n. imobilele lui Simion Neumann, în Pauliș, decătră tribunalul reg. din Arad.

Edicte:

— A se înșina pretensiunile în 45 de zile:
— la rămasul după Mărița Cismaș (din Arad) și Ștefan Păcurar (din Szöllös-Cișgerel), la tribunalul reg. din Arad.

Concurs în provincie:

— Contra Teresia Lévy în Tenke. Comisar de concurs Ștefan Jelentsik, curator al masei Ștefan Márton. Term. de îns. 12 August, procedura de licid. 2 Septembrie.

Posturi vacante:

— Un post de practicant în drept cu diurnă la tribunalul reg. din Alba-Regală. A se adresa în trei săptămîni la autoritățile competente.
— Un post de practicant în drept cu diurnă la judecătoria cerc. din Zombor. A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.
— Un post de jude la tribunalul reg. din Solnoc. A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.

Călimdarul zilei.

8/15 Iunie 1890.

Julian: Lucian.
Gregorian: Vit.
Soarele: răsare 4.2, apune 7.57

Buletin meteorologic.

Sibiu, 14 Iunie n. 6 ore dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 724.6)	Diferența din preajmă	Temperatura aerului	Maximul de temperatură	Direcția vîntului
722.0	+0.4	+12.8	+15.6 +8.6	NV

Din țeară, 12 Iunie n. 7 ore dimineața.

Stațiunile:	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura aerului	Vîntul
Budapesta	757	+16.1	S 3
Sătmár	760	+15.4	V 3
Cluj	762	+10.8	V 1
Orșova	761	+14.5	V 1
Timișoara	761	+14.8	N 1
Arad	759	+15.8	SV 6
Panciova	757	+18.4	V 3

Sosiți în Sibiu.

La 14 Iunie n.

Hotel „Neurhrer”. Dr. Kaiser din Reghinul-săseș. Dr. Binder din Mediaș. F. Hager din Agnita. C. Fluger, deputat din Bistrița. Sonn, comerciant din Arad.
Hotel „Imperial Romanilor”. Baron Erlanger, sublocotenent din Brașov. F. Farkas, avocat, Antoniu Ofăik, ospătar, ambii din Dej. Kubas din Alma. Suciu preot din Pischeria.
Hotel „Melter”. Crasnaru din Craiova.
Hotel „Haberma”. P. Gyukovitz, F. Szabó, I. Diezi, L. Boszody, A. Czako, G. Horko, F. Fülöp, I. Diezi și Ioan Czako, muzicanți din Cluj.

Economie.

Starea sîmînturilor în Ungaria.

Raportele incuse la ministerul de agricultură reg. ung. în timpul dela 3 până la 9 l. c. asupra stării sîmînturilor se pot reasuma în următoarele: Temperatura nefavorabilă ce durează a cauzat prin multe părți negură și în Ungaria-de-Nord frig. La 2, 3 și 4 l. c. a domnit în comitatele Ungariei-de-sus frig, la 7, 8 și 9 l. c. în o mare parte a țerii timp furtunos, prin ceea-ce sîmînturile cele frumose s'au culcat pe multe locuri și în urma temperaturii reci rugina s'a lăfîit tot mai mult. Prin unele locuri rugina s'a lăfîit și pe paie și e mai mult ca probabil, că nu vor rămîne nici spicele cruțate. Și între ovės și orz rugina se lăsece tot mai mult, și se aud chiar și plîngerii despre tăciuni; cele mai multe plîngerii se refer însă la stricăciunile cauzate prin insecte. Starea e următoarea: Grăul de toamnă a scădut pe unele locuri, în general însă e de așteptat încă tot e recoltă bună mediocră și preste mediocritate. Grăul de primăvară se desvolaltă frumos, și deși pentru desvoltarea bonului temperatura nu o favorabilă, totuși e de sperat, că sîmînturile cu spicele lor frumose, mari și pline vor suporta multe rele. Săcara promise după spicele frumose desvoltate o calitate excelentă. Săcara de toamnă promise în general o recoltă mediocră bună, cea de primăvară o recoltă mediocră. Orzul de toamnă stă binisor, pe unele locuri chiar excelent. Cel de primăvară e cu mult mai slab. În calcul mediu vor da ambele o recoltă mijlocie slabă, în cazul cel mai bun o recoltă mijlocie. Ovėsul a stagnat și e în perspectivă numai o recoltă mijlocie slabă. Rapița ofere pe alocurea o recoltă slabă, pe cele mai multe locuri însă o recoltă de mijloc și mai bună ca de mijloc. Privitor la starea sîmînturilor din perioada amintit se poate face următorul raport procentual:

Teritoriul cultivat.	Din care stau (în procente)	Sub mediocrit.	Me-diocrit.	Preste mediocrit.
Iug. catastr.				
5,197.346	2-70%	42-6%	54-70%	
2,216.891	2-3%	58-3%	39-40%	
1,826.478	17-50%	64-10%	18-40%	
1,831.029	20-80%	70-4%	8-80%	

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu, 13 Iunie Grău, hectolitru
6—8 chilo fl. 5.80, până fl. 6.70, grău mestecat 75 până 84 chilo fl. 4.70 până 5.50 săcara 70 până 70 chilo fl. 4.20 până 4.60, orz 62 până 66 chilo fl. — până fl. — ovės 42 până 50 chilo fl. 2.50 până fl. 3.10, cucuruzul 70 până 74 chilo fl. 3.60 până fl. 4. — mălaiul 78 până 82 chilo fl. 3.50 până fl. 4.50 cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.20 până fl. 1.60 semințe de cânepă 48 până 50 chilo fl. 8. — până 9 — mazerea 76 până 80 chilo fl. 4.50 până 5.50, linteia 78 până 82 chilo fl. 9. — până fl. 10. — fasolea 76 până 80 chilo fl. 2.50 până fl. 3.50, păsat de grău 100 chilo fl. 14. — până fl. 15. —, făină Nr. 3 100 chilo fl. 15. —, Nr. 4 fl. 14, Nr. 5 fl. 12. — slănină 100 chilo fl. 46. — până fl. 50. —, unsorarea de porc fl. 60. — până fl. 62. —, sîn brut fl. 18. — până fl. 20. —, lumini de sîn fl. 33. — până fl. 34. — umini turnate de sîn fl. 38. — până fl. 40. —, săpunul fl. 20. — până fl. 24. —, fîn 100 chilo fl. 1.50 până fl. 1.80, cânepa fl. 32. — până fl. 35. —, lemne de foc uscate m. cub. fl. 2.50 până fl. 3.50, spiritul p. 100 L. % 55 până 58 cr., carnea de vită chilo 40 cr., carnea de vițel 30 până 36 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec — până — cr., ouș 10 cu 16 până 20 cr.

Piața din Mediaș, 12 Iunie Grău hectolitru
fl. 6. — până fl. 6.50; grău mestecat fl. 4.60 până fl. 5. — săcara fl. 3.90 până fl. 4.20; orzul fl. — până fl. —; ovėsul fl. 2.80 până fl. 3. —; cucuruzul fl. 4. — până fl. 4.20; semința de cânepă fl. 7. — până fl. 7.50; crumpenele fl. 1.60 până fl. 2. —; mălaiul hectolitru fl. 10. — până fl. 11. —; mazerea fl. 5. — până fl. 5.00; fasolea fl. 4. — până fl. 4.50; linteia fl. — până fl. —; chiminul (săcarea) fl. — până fl. 40. —; sîn brut 100 chilogrami fl. 20. — până fl. 24. —; lumini de sîn versate fl. 38. — până fl. 40. —; unsorarea de porc fl. 60. — până fl. 65. —; slămina fl. 43. — până fl. 50. —; cânepa fl. 36. — până fl. 38. —; fînul fl. 2. — până fl. 2.40; săpunul 100 bucăți fl. 20. — până fl. 30. —; spiritul gradul 55 cr.; carnea de vită chilo 32 până 34 cr.; carnea de vițel 24 până 32 cr., carnea de porc — până 44 cr.

Tîrgul de rimători în Steinbruch. În 9 Iunie n. s'au notat: unguresci bătrîni grei 45. — cr. până 45 1/2 cr., unguresci grei tineri 47. — cr. până 48 1/2 cr., de mijloc 46. — cr. până 47 1/2 cr., ușori 44. — cr. până 45. — cr., marfă țărănească grea — cr., ușoră 42. — cr., până 45 1/2 cr., romănesci, de Bakony grei 48. — cr., până 45 1/2 cr., transito de mijloc — cr., până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sîrbesci grei — cr., până — cr., transito de mijloc 47. — cr., până 48. — cr., transito ușori 47. — cr., până 47 1/2 cr., igrășiți cu hîgină — cr., până — cr., per 4% cumpărați dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta deia 13 Iunie 1890.

Sîmînta	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela pînă	dela pînă	dela pînă	dela pînă	dela pînă
Grău				
Bănățeneș non	74	—	79	—
Grău dela Tisa	78	8.60	3.70	79
Grău dela Pesta	78	8.55	8.65	79
Grău de Alba-regală	78	8.60	8.70	79
Grău de Bácska	78	8.60	8.70	79
Unguresc de Nord	74	—	75	—
Sîmînte, vechi ori nouă	Solu	Calitatea per Hect.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
Săcără				
Ore				
Ovės				
Oucuruz (porumb)				
Meiu				
Hrișcă				
Grău				
Cucuruz				
Ovės				
Produse diverse	Solu	Calitatea per Hect.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
Sem. de trif.				
„				
„				
Oleu de rap.				
Oleu de in				
Uns. de porc				
Slănină				
Sîn				
Prune				
Licitar				
Nuci				
Gogoși				
Miere				
Ceară				
Spirit				
Drojdințe de spirit				

Cursul pieței din Sibiu.

Din 14 Iunie st. n. 1890.
Hărtie-monetă română Cump. 9.20 vînd. 9.25
Lire turcesci 10.60
Imperiali 9.60
Ruble rusești 1.33

Bursa de Budapesta.

Din 12 Iunie st. n. 1890.
Renta de aur ung. 6% 103.65
„ „ hărtie „ 4% 99.75
Imprumutul căilor ferate ung. 116.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) 96.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) 113.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) —
Bonuri rurale ung. 89.20
„ „ cu cl. de sortare —
„ „ bânățene-timigene —
„ „ cu cl. de sortare —
„ „ transilvane 104. —
„ „ croato-slavone 99. —
Despăgubire pentru diurna ung. de vin 95.50
Obligațiunile desp. regalilor 138.25
Imprumut cu premiu ung. 127. —
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin 88.85
Renta de hărtie austriacă 90. —
„ „ argint austriacă 169.50
„ „ aur austriacă 144.50
Losurile austr. din 1860 966. —
Acțiunile băncii austro-ungare 343. —
„ „ de credit ung. 305.60
„ „ austr. 102. —
Scrieri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina” 5.54
Argintul 9.32
Galbeni împărătești 57.60
Napoleon-d'ori 117. —
Mărci 100 imp. germane —
Londra 10 Livres sterlingi —

Bursa de Viena.

Din 12 Iunie st. n. 1890.
Renta de aur ung. 6% 103.65
„ „ hărtie „ 4% 99.75
Imprumutul căilor ferate ung. 116.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune) 96.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune) 113.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune) —
Bonuri rurale ung. 83.10
„ „ cu cl. de sortare —
„ „ bânățene-timigene —
„ „ cu cl. de sortare —
„ „ transilvane —
„ „ croato-slavone —
Despăgubire pentru diurna ung. de vin 138.50
Imprumut cu premiu ung.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necsa.